

BG

BG

RESTREINT UE **BG**

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 20.7.2010
COM(2010) 401 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА**

относно напредъка на Румъния по механизма за сътрудничество и проверка

{SEC(2010) 949}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

относно напредъка на Румъния по механизма за сътрудничество и проверка

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Целта на механизма за сътрудничество и проверка¹, създаден при присъединяването на Румъния към ЕС, е да помогне за създаването на непристрастна, независима и ефективна съдебна и административна система, която, *inter alia*, е подходящо подготвена за борба с корупцията. Това предполага някои фундаментални промени, за които се изискват време и широка политическа подкрепа в целия политически спектър, а също и в обществото като цяло. Извършването на тези промени представлява крайно належаща инвестиция в бъдещето на Румъния — ефективната административна и съдебна система е необходима, за да има стабилни публични финанси и добре установено социално-икономическо развитие. Това е необходимо и за да може Румъния да бъде пълноправен член на ЕС в области като правосъдие и вътрешни работи.

Настоящият доклад е четвъртият годишен доклад от създаването на механизма за сътрудничество и проверка². В него се излага оценката на Комисията за състоянието на процеса на реформи и се правят препоръки относно необходимите следващи стъпки по пътя на реформите. Комисията смята, че механизмът за сътрудничество и проверка е полезен:

- за Румъния, тъй като предоставя обективни оценки и препоръки за областите, в които е необходимо да се предприемат действия;
- за другите държави-членки, които по този начин могат да следят напредъка и да предоставят целесъобразна подкрепа на Румъния.

В тазгодишния си доклад Комисията посочва значителни пропуски в усилията на Румъния да постигне напредък по механизма за сътрудничество и подкрепа. Румъния не показва достатъчен политически ангажимент за подкрепа и насочване на процеса на реформи, а се наблюдава и известна степен на нежелание сред ръководещите съдебната власт да сътрудничат и да поемат отговорност. Тези слабости трябва да се преодолеят

---

¹ Решение 2006/928/ЕО на Комисията от 13 декември 2006 г. за създаване на механизъм за сътрудничество и проверка на напредъка на Румъния в постигането на специфични цели в областите на съдебната реформа и борбата срещу корупцията (ОВ L 354, 14.12.2006 г., стр. 56).

² Докладът е изготвен въз основа на информация, редовно предоставяна от румънските власти, по-конкретно в отговор на подробните въпросници на Комисията. В работата си Комисията се ползва от помощта на експерти и от документация и информация, почерпени от различни източници. В придружаващия работен документ на службите на Комисията се съдържа подробна оценка, направена от Комисията на напредъка по всеки от показателите, установени с решението относно механизма за сътрудничество и проверка.

незабавно, за да се даде нов тласък на процеса на реформи. Тези слабости обаче трябва да се разглеждат в контекста на значима законодателна реформа, чието начало беше поставено с приемането на 22 юни в парламента на Гражданския процесуален кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс, което представлява стъпка в правилната посока.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ПРОЦЕСА НА РЕФОРМИ В РУМЪНИЯ

Постижения

От второто тримесечие на 2010 г. насам се наблюдава значим напредък в съдебната реформа с приемането в парламента на Гражданския процесуален кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс, публикуването на проект на многогодишна стратегия за развитие в областта на правосъдието, подготвянето на проект на „закон за малките реформи“, с който да се ускорят съдебните процедури, както и нарасналото участие на магистрати и асоциации в процеса на реформи. Правителството одобри закони за прилагане на Наказателния и Гражданския кодекс, за които предстои да парламентарно обсъждане.

Въпреки това от последния доклад на Комисията насам е отбелязан само частичен напредък в подобряването на ефикасността на съдебния процес и на последователността в съдебната практика. Това продължава да бъде основна слабост на румънската съдебна система. По повечето от препоръките на Комисията от юли 2009 г. в тази област са предприети само откъслечни действия и все още се налагат значителни усилия за изпълнение. Освен това продължават да съществуват пропуски в отчетността и дисциплинарните процедури.

Румъния доразви постиженията си в борбата с корупцията: Националната дирекция за борба с корупцията (НДБК) продължава да показва добри и постоянни резултати при разследвания на случаи на корупция по високите етажи, което личи и от последващите обвинения и нарасналия брой окончателни съдебни решения, въпреки че процесите продължават да са дълги, а по много важни дела все още трябва да се стигне до първоинстанционно решение. Националната агенция по интегритет (НАИ) подобри постиженията си, а прокуратурата, НДБК и други правоприлагащи органи виждат в нея важен партньор в предотвратяването и санкционирането на корупцията. Усилията на главния прокурор да засили борбата с корупцията чрез областните прокуратури започват да дават резултати. По повечето от препоръките на Комисията в тази област са предприети действия, макар че все още липсва координирана политика за борба с корупцията в различните сектори на управление.

През април 2010 г. Конституционният съд обяви някои важни части от закона относно Националната агенция по интегритет (НАИ) за противоконституционни. В отговор на това решение на 30 юни 2010 г. Румънският сенат прие нов закон за НАИ. Този нов закон обаче сериозно подкопава процеса на ефективна проверка, санкциониране и отнемане на незаконно придобито имущество. Той ограничава прозрачността на финансовите и икономическите интереси на сановниците и държавните служители и не предвижда възпиращи санкции, които да служат като щит

срещу корупцията. Новият закон прекъсва окуражаващото развитие на НAI и нарушава ангажиментите, поети от Румъния при присъединяването ѝ³.

Реформа на съдебната власт

С цел да се ускори изпълнението на някои важни реформи, включени в процесуалните кодекси, правителството подготви „закон за малките реформи“, който скоро следва да влезе в парламента за обсъждане. За да предостави насоки за съдебната реформа през идните години, Министерството на правосъдието започна публична консултация на тема „Стратегия за развитието на правосъдието като обществена услуга“, на която откликнаха магистрати и професионални асоциации. В резултат на втори кръг консултации стратегията е в процес на преразглеждане, предхождащ приемането ѝ от правителството, и все още трябва да бъде допълнена с подробен план за действие и график, който да включва предложенията за правна и структурна реформа, направени от различните участници. За тази цел следва да се установи конструктивно сътрудничество между правителството, съдебните институции и професионалните организации.

Макар че приемането на процесуалните кодекси е важна крачка напред, Румъния е постигнала незначителен действителен напредък от юли 2009 г. насам по трите показателя за съдебна реформа: ефикасност на процедурите, последователност в съдебната практика и отчетност на съдебната система.

Голямо предизвикателство продължават да бъдат човешките ресурси. Нито са изпълнени препоръките на Комисията да се вземат извънредни мерки, като например прехвърлянето на свободни постове между съдебните нива, където се наблюдават значителни разлики в работното натоварване, нито Румъния е взела подходящи алтернативни мерки. Висшия съдебен съвет (ВСС) реагира на нетната загуба на персонал, регистрирана в периода 2008—2009 г., с мерки за увеличаване на годишния прием в Националния съдебен институт (НСИ) и за пряко наемане на работа на юристи с петгодишен опит. Бяха предприети и някои първоначални действия за разрешаване на проблема със значителните разлики в работното натоварване между съдилищата и прокуратурите посредством структурна реорганизация на съдилищата. Обхватът на тези мерки обаче е прекалено ограничен, за да може да окаже значително въздействие върху големия недостиг на капацитет в съдебната система и са необходими допълнителни мерки, за да се гарантира, че новите служители отговарят на минималните професионални стандарти. Предсказуемостта на движението на персонала не се е подобрила от юли 2009 г. насам, тъй като стотици магистрати, отговарящи на условията за пенсиониране, могат все още да напуснат постовете си с кратко предизвестие, поради факта, че все още няма правно решение, с което да се подобри предсказуемостта на пенсионирането.

³

Показател 2 от механизма за сътрудничество и проверка гласи: „Да създаде, както е предвидено, независима агенция, която да отговаря за проверката на активите, несъответствията и потенциалните конфликти на интереси, както и да приема актове със задължителен характер, въз основа на които могат да бъдат налагани санкции с възпиращ ефект“ (Решение 2009/928/ЕО на Комисията).

Въпреки че Румъния отбеляза напредък в уеднаквяването на съдебната практика (т.е. обжалвания в интерес на закона), съществуващите инструменти не са подобрили досега ситуацията в достатъчна степен. Все още са необходими съществени усилия за подобряване на уеднаквяването на съдебната практика в значителна степен и за създаване на пълна прозрачност посредством електронно публикуване на мотивите на всички съдебни решения. Важна крачка за подобряване уеднаквяването на съдебната практика ще бъде реформата на Върховния касационен съд (ВКС), така че той да решава единствено въпроси от правно естество. Следва да се обмислят допълнителни мерки за преразглеждане на вътрешната организация и работните методи на ВКС, както и възможността да се създадат специализирани състави при спазване на принципа на произволното разпределение на делата. ВКС изготви подробен проектозакон за ускоряване на уеднаквяването на съдебната практика. Предвид затрудненото си бюджетно състояние Румъния следва да потърси начини за повишаване на ефективността и за подобряване на уеднаквяването на съдебната практика също и чрез реформа в съдебната система и в процедурите.

Резултатите в дисциплинарната система са неубедителни. Започнати са само няколко дисциплинарни дела, а санкциите изглеждат леки и не са достатъчно добре диференцирани по закон. Освен това дисциплинарната практика при важни дела се оказва слаба и показва липсата на усет за публична отчетност и за значението на общественото доверие за интегритета на съдебната власт. Капацитетът на Съдебния инспекторат следва да се увеличи и да се съсредоточи повече върху дисциплинарни дела. Макар че няколко дисциплинарни разследвания бяха започнати служебно, значителна част от дейността на Съдебния инспекторат е посветена на откликването на индивидуални жалби и на разследването на обществени обвинения или клевети срещу магистрати.

Предстоящото избиране на членовете на Висшия съдебен съвет (ВСС) ще даде възможност да се потвърди ангажиментът за реформа на съдебната система. Група от асоциации вече е започнала да популяризира изборите посредством уебсайт и на заседания на равнище апелативен съд. За да се гарантира гладкото и законосъобразно преминаване към новия съвет, следва да се спазват изискванията на закона за ВСС относно критериите за допустимост на кандидатите.

Борба с корупцията

Националната агенция по интегритет (НАИ) успя да покаже по-голям капацитет и по-добри резултати в откриването на неоправдано забогатяване, несъответствия и конфликти на интереси. Две години след създаването си агенцията може да бъде считана за напълно функционираща и показва обещаващи резултати. Прокуратурата и правоприлагащите органи смятат агенцията за важен партньор в борбата с корупцията. Създадената с публикуването на декларации за имущество и интереси на уебсайта на НАИ прозрачност на финансовите и икономическите интереси беше приветствана от гражданското общество и правоприлагащите органи като важен елемент за предотвратяването и откриването на корупция.

Тези постижения са застрашени от пагубните промени в закона за НАИ, който беше приет на 30 юни в отговор на решение на Румънския конституционен съд. Конституционният съд счете, че НАИ е придобила характер на полусъдебна институция в нарушение на Конституцията, че публикуването на декларациите за имущество и интереси накърнява правото на личен живот и че конфискацията на неоправдано имущество нарушава презумпцията за законно придобито имущество и забраната за конфискуване на такова имущество. С измененията в закона за НАИ, приети от парламента в отговор на решението на Конституционния съд, се премахват възможностите за налагане на санкции при разминавания между имуществото и установените доходи и следователно се елиминира контролът върху натрупването на богатство от страна на сановниците и служителите, докато заемат обществена длъжност. Отивайки отвъд изискванията на съда, другите изменения, въведени от парламента, намаляват ефективността на разследванията на НАИ и прозрачността на имуществото, като въвеждат по-малко подробни декларации. Ясно е, че парламентът и правителството са задължени да изменят закона, който Конституционният съд е обявил за противоконституционен, но същевременно и предвид поетите при присъединяването ангажименти те носят отговорност и за намирането на подходящи законосъобразни начини, с които да бъдат изпълнени поетите към ЕС ангажименти. Понастоящем Комисията счита, че новият закон за НАИ представлява значителна крачка назад в борбата с корупцията и нарушава ангажиментите на Румъния, поети при нейното присъединяване. На 19 юли Конституционният съд постанови, че редактираният текст на закона е противоконституционен. Това предоставя възможност да се приеме нов закон, съобразен със задълженията на Румъния.

Националната дирекция за борба с корупцията (НДБК) продължава да показва стабилни и убедителни резултати по отношение на разследванията и обвиненията в случаи на корупция по високите етажи. През втората половина на 2009 г. се забелязва тенденция за по-строги присъди и за по-малко условни присъди на първоинстанционно равнище при дела, заведени от НДБК, но това не важи за етапа на окончателните решения, където остава общата тенденция да се дават леки и условни наказания.

Повечето препоръки, направени от съвместна работна група през юни 2009 г. по отношение на непоследователността и снизходителността на присъдите за корупция са взети предвид, но все още не са действително приложени на практика. Проектът на насоки относно присъдите, свързани с корупционни нарушения, който беше изготвен в края на 2009 г., все още не е нито финализиран, нито съществено изменен, а магистратите продължават да го смятат за недостатъчно функционален. Вдъхновение може да се почерпи от по-подробните насоки, изготвени от група магистрати от Апелативния съд в Букурещ и използвани за обучения от няколко институции.

Производствата продължават да са дълги, като засега само в няколко дела срещу известни политици е постановено първоинстанционно решение. Възражения за противоконституционност продължават да бавят делата за корупция по високите етажи, като все още се чака парламентът да приеме проектозакона за премахване на временното преустановяване на дела при повдигането на възражения за противоконституционност.

Въпреки усилията да се засили наблюдението в хода на изпълнението на Националната стратегия за борба с корупцията в уязвимите сектори и местната публична администрация, все още е трудно да се оцени въздействието на стратегията в третата и последна година на нейното изпълнение. Планираната за втората половина на тази година нова стратегия следва да се основава на независима оценка на въздействието на двете предходни стратегии и да отчита борбата с корупцията като въпрос от национално значение. Усилията в целия публичен сектор следва да се увеличат, за да се гарантира по-инициативен подход за предотвратяването на корупцията.

Усилията на главния прокурор да засили борбата с корупцията чрез областните прокуратури започват да дават резултат, изразен в по-голям брой обвинения, насочени главно срещу държавни служители, и по-сложни разследвания. По-голямата част от случаите са разследвани с помощта на Генералната дирекция за борба с корупцията (ГДБК) към Министерството на администрацията и вътрешните работи (МАВР).

Необходими са съществени подобрения на начините за предпазване от конфликт на интереси и корупция при обществени поръчки. Румънското законодателство по въпроса се оказва непоследователно, тъй като конфликтът на интереси е уреден с различни закони, а „вратички“ в законодателството позволяват някои случаи да убягнат на системата. Освен това липсата на общо приложими най-добри практики за обществените поръчки и на хоризонтална координация на наблюдението върху прилагането на законодателството създава правна нестабилност и несигурност за възлагащите органи. Неотдавнашните изменения на законодателството за обществените поръчки следва да подобри правната защита от конфликт на интереси⁴, по-специално по отношение на справянето със случаите на конфликт на интереси, които са свързани с бизнес интересите на местни политици и техните семейства.

Съществуват опасения, че успешната подкрепа, оказвана от страна на Департамента за борба с измамите (ДБИ) на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) с оглед опазването на финансовите интереси на ЕС, може да бъде повлияна отрицателно вследствие на решението на Румънския конституционен съд от ноември 2009 г. относно правното основание на ДБИ.

Оценката на Комисията показва, че компетентните административни структури не извършват ефективни проверки за установяване наличието на конфликт на интереси и корупция и не си сътрудничат достатъчно в тази област. Освен това правоприлагащите органи като прокуратурата, НДБК и НАИ не получават системно уведомления за потенциални случаи на конфликт на интереси, измама или корупция. Компетентните административни органи почти не откриват и не санкционират случаи на конфликт на интереси и анулират съвсем малък брой публични търгове поради нарушения на правилата за конфликт на интереси, въпреки че значителен брой от случаите на конфликт на интереси, които Националната агенция по интегритет предава на съдебните органи за решение, както и редица случаи на корупция по високите етажи, са

---

⁴ Спешно правителствено постановление 76/2010, прието на 30 юни 2010 г.

свързани с обществени поръчки⁵. Съдебните органи следва да развият по-добър усет към въпросите, свързани с конфликта на интереси и измамите при обществени поръчки, и да разглеждат задълбочено случаите, представени на тяхното внимание.

Службите на Комисията вече направиха редица конкретни предложения относно начините за подобрене на практиките за обществени поръчки при усвояването на средства на ЕС. Прилагането на практика на повечето от тези предложения все още предстои. За да се съсредоточат усилията на Румъния в тази област, Комисията прави редица препоръки за незабавно действие в точка 4 от настоящия доклад. Комисията ще докладва относно напредъка в тази област в следващия си доклад съгласно механизма за сътрудничество и проверка.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Като цяло, въпреки отбелязания в някои области напредък, в оценката си Комисията посочва значителни пропуски в усилията на Румъния да постигне напредък по механизма за сътрудничество и подкрепа. Румъния не показва достатъчен политически ангажимент за подкрепа на процеса на реформи. Измененията в закона за Националната агенция по интегритет, гласувани на 30 юни, представляват сериозна крачка назад. Законът излага на риск положителните резултати, постигнати от НАИ, и поставя Румъния в безспорно нарушение на ангажиментите, поети при присъединяването ѝ. Комисията приканва Румъния да изпълни поетите ангажименти, като намери най-подходящите правни средства, с които да възстанови правомощията на НАИ да прави предложения за действителното конфискуване на неоправдано натрупано богатство. Румъния следва да се стреми към изграждането на широка политическа подкрепа за прозрачността и действителната защита от корупция и конфликт на интереси.

След забавянето на парламентарната дейност Румъния набра отново известна скорост по пътя на реформите през второто тримесечие на 2010 г. и даде началото на голяма законодателна реформа с приемането на 22 юни в парламента на Гражданския процесуален кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс. Подготовката по влизането в сила на четирите нови кодекса, планирано за октомври 2011 г., е важна възможност за цялостна реформа на съдебната система в Румъния. В подкрепа на този процес на реформи Комисията приканва Румъния да се опре на силната парламентарна поддръжка на процедурните кодекси и да разгърне тази политическа воля и в други области.

Румъния страда също и от известна степен на нежелание сред ръководещите съдебната власт да сътрудничат и да поемат отговорност в полза на реформата. Макар че в много случаи са налице прагматични решения, те рядко биват възприемани, а същевременно отделни магистрати, професионални асоциации

---

⁵ Редица случаи на корупция по високите етажи се отнасят до въпроси, свързани с обществени поръчки. В такива случаи са замесени един парламентарист и един висш съдия, които са осъществили трафик на влияние при обществени поръчки, двама бивши министри, други настоящи или бивши парламентаристи и редица бивши директори на държавни компании и избрани на местно равнище служители.

и гражданското общество се опитват да запълнят пропуските със собствени инициативи. Комисията приканва Румъния да изгради тясно и конструктивно сътрудничество между различните политически и съдебни участници в процеса и да насърчи ангажимента на съдебната система за реформи.

За успеха на процеса на реформи ще е необходим траен ангажимент от страна на Румъния, Комисията и другите държави-членки. Комисията ще продължи да подкрепя Румъния в усилията ѝ в тази посока и ще представи следващата си оценка за напредъка през лятото на 2011 г.

4. ПРЕПОРЪКИ

С оглед на своята оценка на напредъка, отбелязан от Румъния по изпълнението на показателите, определени в рамките на механизма за сътрудничество и проверка, Комисията приканва Румъния да предприеме незабавни мерки в следните области:

Препоръки относно реформата на съдебната власт

Припомняйки неизпълнените препоръки от юли 2009 г. и най-вече тези, свързани с приемането на закон за прилагане на четирите нови кодекса и извършването на оценки на тяхното въздействие, въвеждането на гъвкав и основан на приоритети подход по отношение на човешките ресурси и предприемането на последващи действия по препоръките на работната група за индивидуален подход към наказанията за корупция, Комисията приканва Румъния да предприеме незабавни действия, с които:

- (1) да се започне независим преглед на работата на съдебната система и да се извършат необходимите структурни промени, включително, когато е необходимо, трансфер на магистрати; следва незабавно да бъдат приети и мерки, с които да се намалят разликите в капацитета, като се увеличи възможността за трансфер на свободни постове между апелативните райони и между съдебните нива и като се използва максимално възможността да се изпращат магистрати на местата с остра липса на персонал;
- (2) да осигури гладкото и законосъобразно преминаване към новия Висш съдебен съвет, като се спазват изискванията на закона относно критериите за допустимост на кандидатите;
- (3) да се повиши капацитетът на Националния съдебен институт (НСИ) за първоначално и постоянно обучение и да се вземат мерки, за да се гарантира последователността на професионалните стандарти на всички нови магистрати посредством, например, прилагането на изискването за изпит за юридическа правоспособност за всички новопостъпили на работа; да се планира капацитетът на НСИ съгласно годишната преценка на нуждите от нови назначения и обучение;
- (4) да се разгледа възможността за преразглеждане на правомощията на Върховния касационен съд, като се отнеме компетентността за разглеждане на дела на първа инстанция и се ограничи допустимостта

на обжалванията само по правни въпроси; да се обмисли и прилагането на други мерки, предложени от Върховния съд в проектозакон за подобряване на уеднаквяването на съдебната практика; да се гарантира, че пълната съдебна практика на съдилищата се публикува и е достъпна посредством лесна за използване база данни;

- (5) да се обмисли цялостна реформа на дисциплинарната система; да се направи повторна оценка на целите и да се увеличи капацитетът и да се усъвършенства организационната структура на Съдебния инспекторат, за да се осигури достатъчно внимание за дисциплинарните разследвания; да се адаптират видовете възможни дисциплинарни санкции, за да се осигури по-голям избор от санкции и да се предприемат мерки за това да се налагат съгласувани, пропорционални и възпиращи дисциплинарни наказания; да се въведе годишна оценка за работата на Съдебния инспекторат.

Препоръки относно борбата с корупцията

Припомняйки неизпълнените препоръки от юли 2009 г. и най-вече тези, свързани с наблюдението на делата за корупция на равнище съд, улесняването на наказателните разследвания на бивши и настоящи членове на парламента и правителството и премахването на временното преустановяване на дела при повдигането на възражения за противоконституционност, Комисията приканва Румъния да предприеме незабавни действия, с които:

- (6) да се коригира законът за НAI в съответствие с ангажиментите на Румъния, поети при присъединяването ѝ; да се осигури ефективен и постоянен принос на НAI за предотвратяването и санкционирането на корупцията посредством произнасянето на задължителни решения относно неоправданото забогатяване, въз основа на които да могат да се налагат възпиращи санкции; да се коригират и други процедурни недостатъци в новия закон; да се насърчи по-нататъшното развитие на НAI, по-специално посредством изменения в законовите разпоредби относно Националния съвет по интегритет;
- (7) да се продължи наблюдението за съгласуваността и възпиращия ефект на санкциите, налагани от съдилищата по делата за корупция по високите етажи, и да се популяризират констатациите в изследването относно индивидуалния подход при наказанията за корупционни нарушения на заседанията на равнище апелативен съд; да се установят и приложат мерки за увеличаване на скоростта на съдебните процеси за корупция по високите етажи;
- (8) да се укрепи общата политика за борба с корупцията, и по-конкретно посредством координиране на високо равнище и въз основа на независима оценка на въздействието на резултатите от двете предходни стратегии за борба с корупцията, изпълнявани от 2005 г. насам; да се осигури законова и институционална стабилност на рамката за борба с корупцията, включително и прилагането на новия Наказателен кодекс и Наказателно-процесуален кодекс;

- (9) при обществените поръчки: да се направи оценка на ефективността на законодателната рамка и на разпределението на отговорностите по компетентни органи при защитата от конфликт на интереси и да се направят промени, където това е необходимо; да се обмисли въвеждането на забрана за висшите държавни служители и избраните представители да извличат пряка или косвена полза от търговски договори, сключени от името на тяхната институция, и да се установи прозрачност в тази област;
- (10) да се извърши оценка на ефективността на компетентните органи по отношение на прилагането на законодателството за обществените поръчки и да се осъществят корективни действия, имащи за цел да се подобри координацията между различните институции и да се повиши тяхната ефективност; да се определят показатели за работата на компетентните органи в изброените по-долу области и да се следи за тяхното прилагане: превантивни дейности, контролни дейности, санкциониране при конфликт на интереси, междуинституционално сътрудничество и сътрудничество със съдебните органи.